

Bowel

UROGENITALE PROLAPS & INCONTINENTIE

Uterus

DR. PIETER D'HULST

UROLOOG UCNWV

VVUVZ SYMPOSIUM 07-10-2021

Bladder

Urethra

Vagina

Rectum

INHOUD

- ANATOMIE ♀
- PELVIC ORGAN PROLAPSE
- URINE-INCONTINENTIE ♀

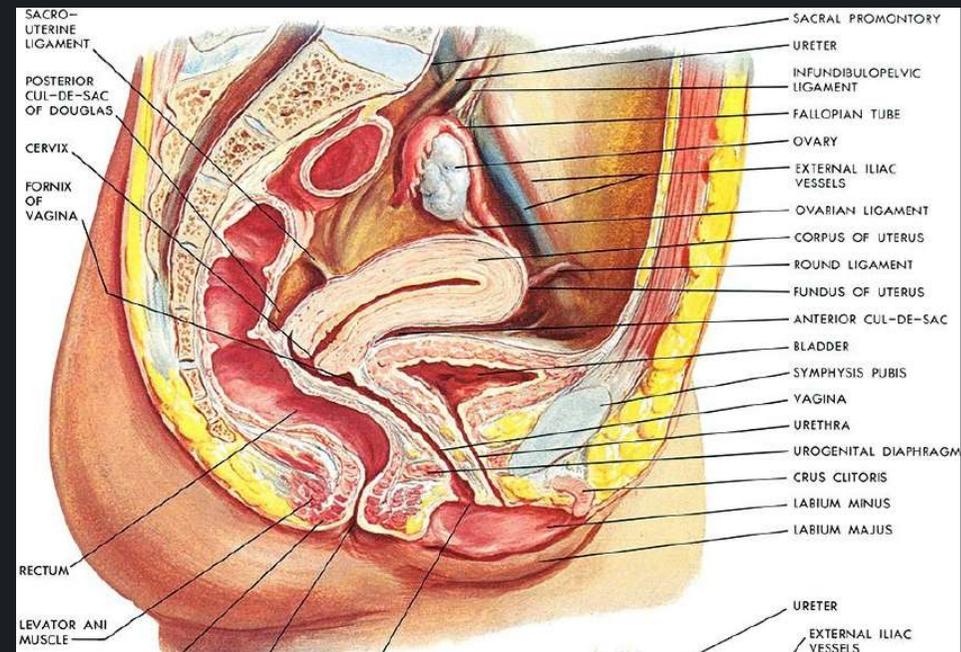
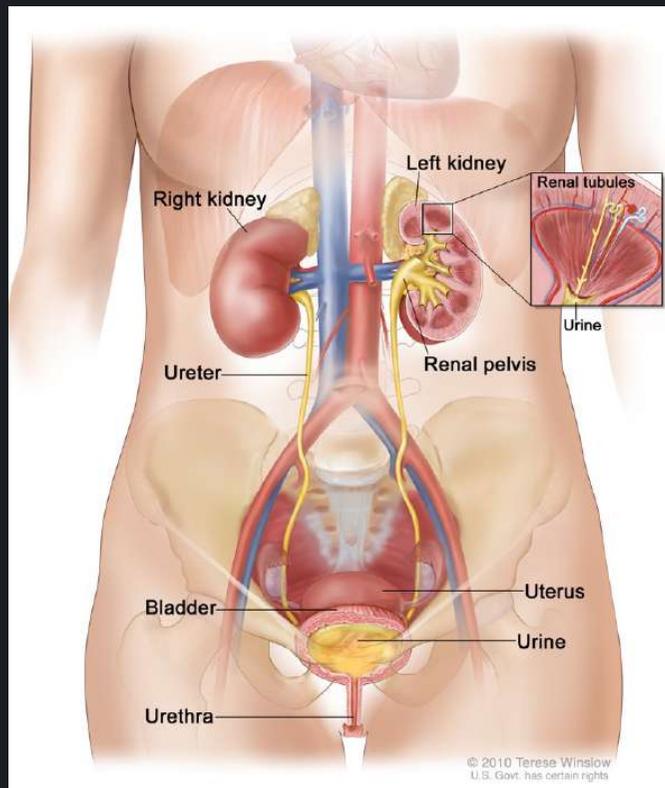

KORTE INTRODUCTIE

- 32 J
- OPLEIDING IN ROESELARE, OOSTENDE, GENT EN LEUVEN
- FELLOWSHIP ENDO-UROLOGIE EN RECONSTRUCTIEVE UROLOGIE IN AUCKLAND, NZ
- AZ ST JAN & AZ ST LUCAS BRUGGE
- PART-TIME CONSULENT/RESIDENT IN UZ LEUVEN

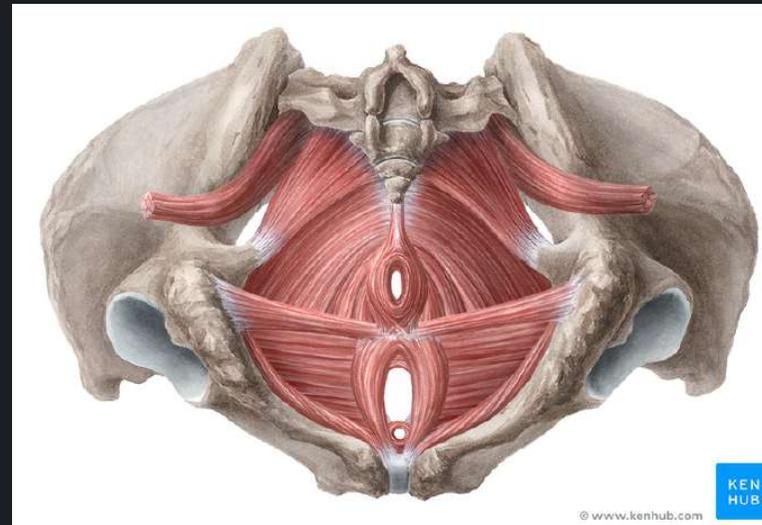

1. ANATOMIE EN BEKKENBODEM

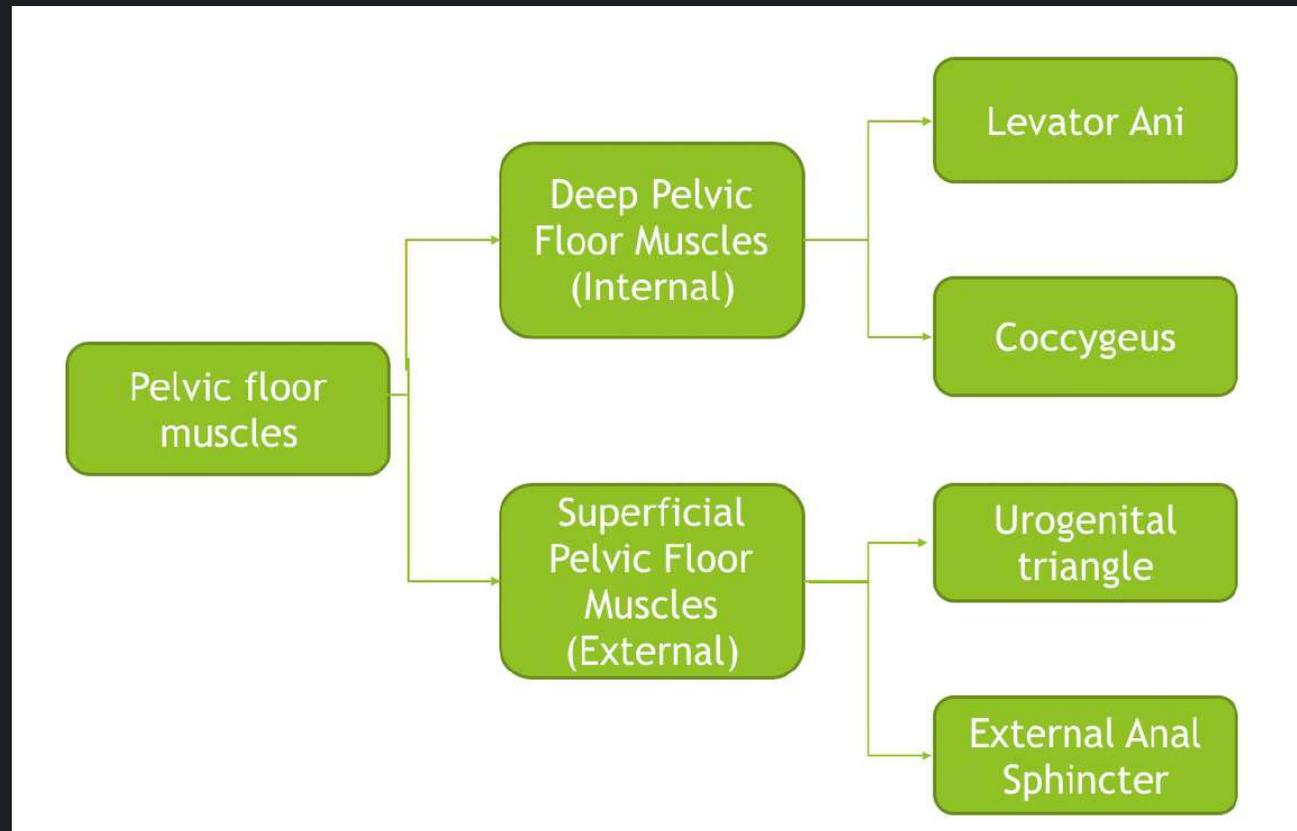

BEKKENBODEM – DEFINITIE

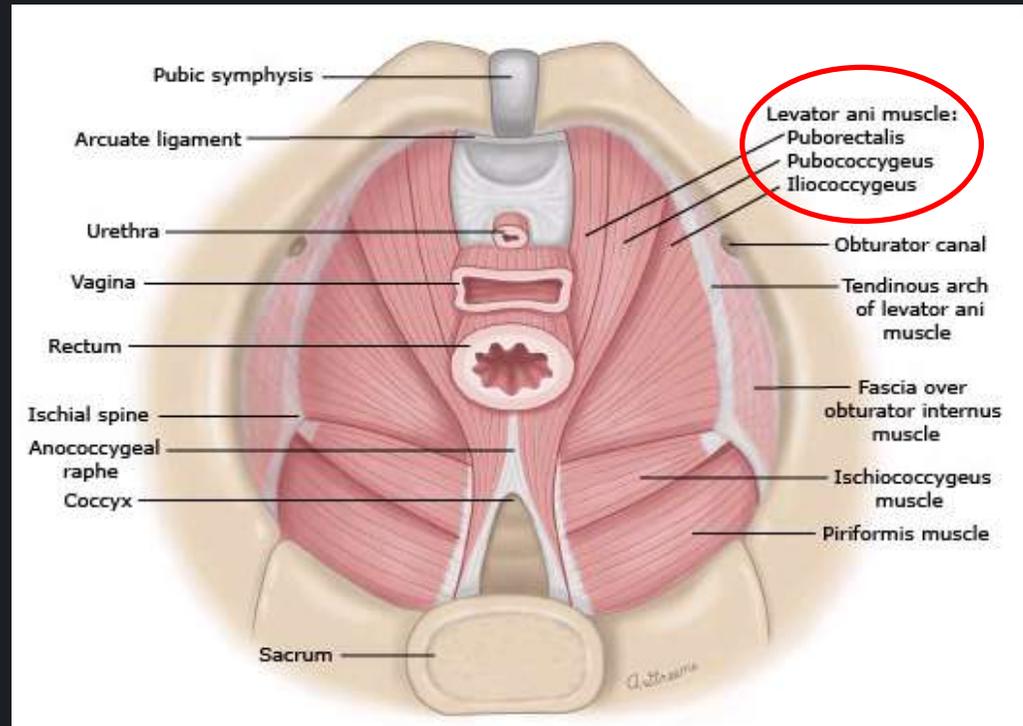
- = “EEN **COMPLEX GEHEEL** VAN SPIEREN, FASCIA EN LIGAMENTEN DAT HELPT OM DE BEKKENORGANEN TE **ONDERSTEUNEN**”

BEKKENBODEM – COMPONENTEN

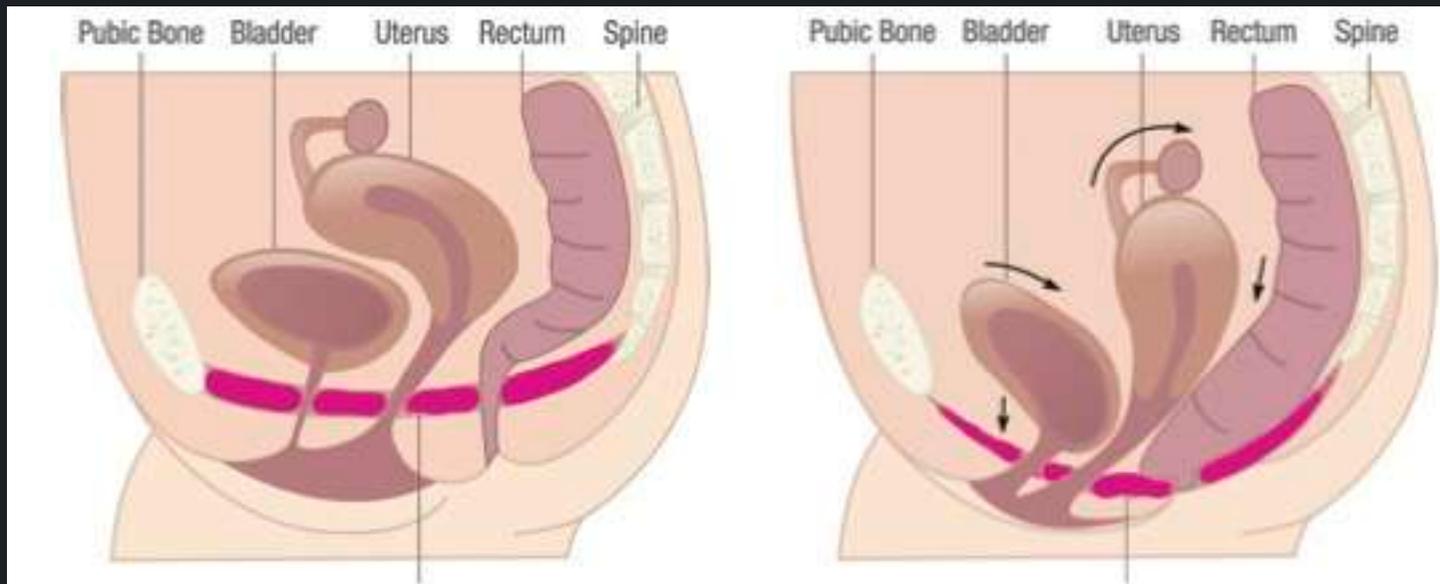

BEKKENBODEM – LEVATOR ANI (“LEVATOREN”)

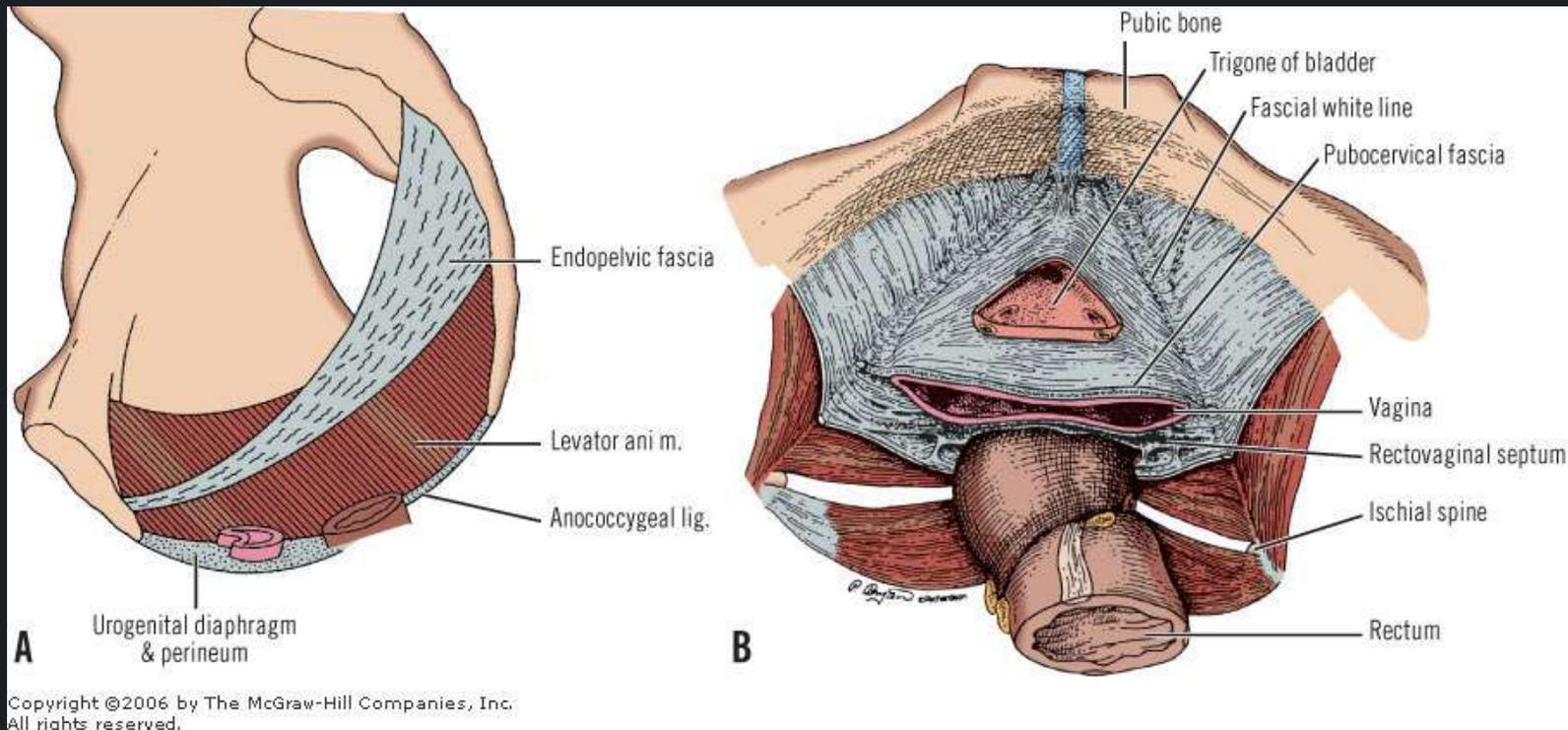

BEKKENBODEM – LEVATOR ANI

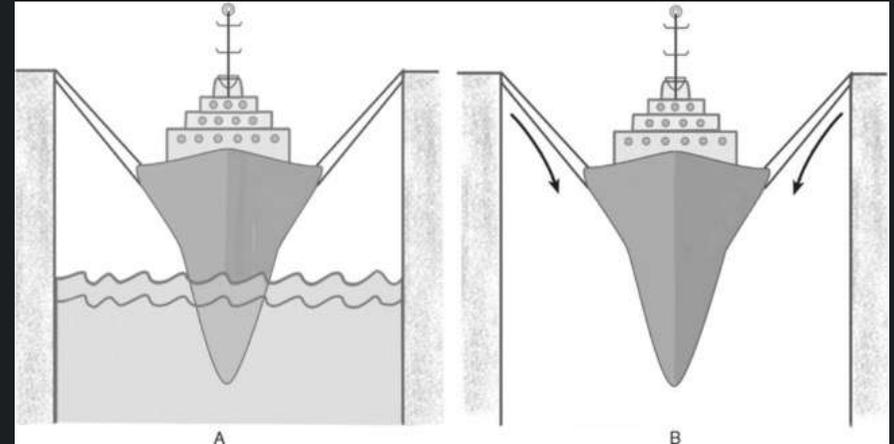
- “LIFTFUNCTIE”

BEKKENBODEM – FASCIA EN LIGAMENTEN

BEKKENBODEM – PROLAPS

- **BOOT** = PELVISCH ORGANEN
- **TOUWEN** = FASCIA/ LIGAMENTEN ALS SUSPENSIE VAN DE ORGANEN IN DE PELVIS
- **WATER** = BEKKENBODEMSPIEREN (LEVATOR ANI) ALS SUPPORT VOOR DE BEKKENORGANEN VAN ONDER UIT

- ZWAKKE BEKKENBODEM : EXTRA TENSIE OP DE FASCIA EN LIGAMENTEN
- FASCIA GESCHEURD OF OVERROKKEN (BV BEVALLING) : EXTRA DRUK OP DE BEKKENBODEM
- → BEIDE GEVALLEN KUNNEN LEIDEN TOT EEN PROLAPS

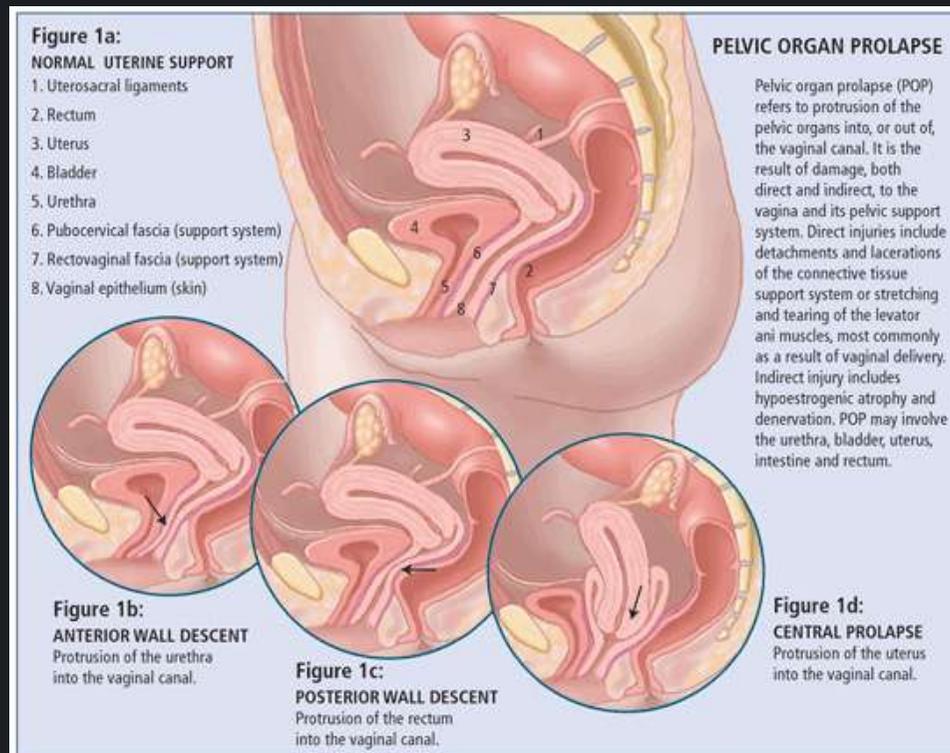
2. PELVIC ORGAN PROLAPSE (POP)

PROLAPS – DEFINITIE

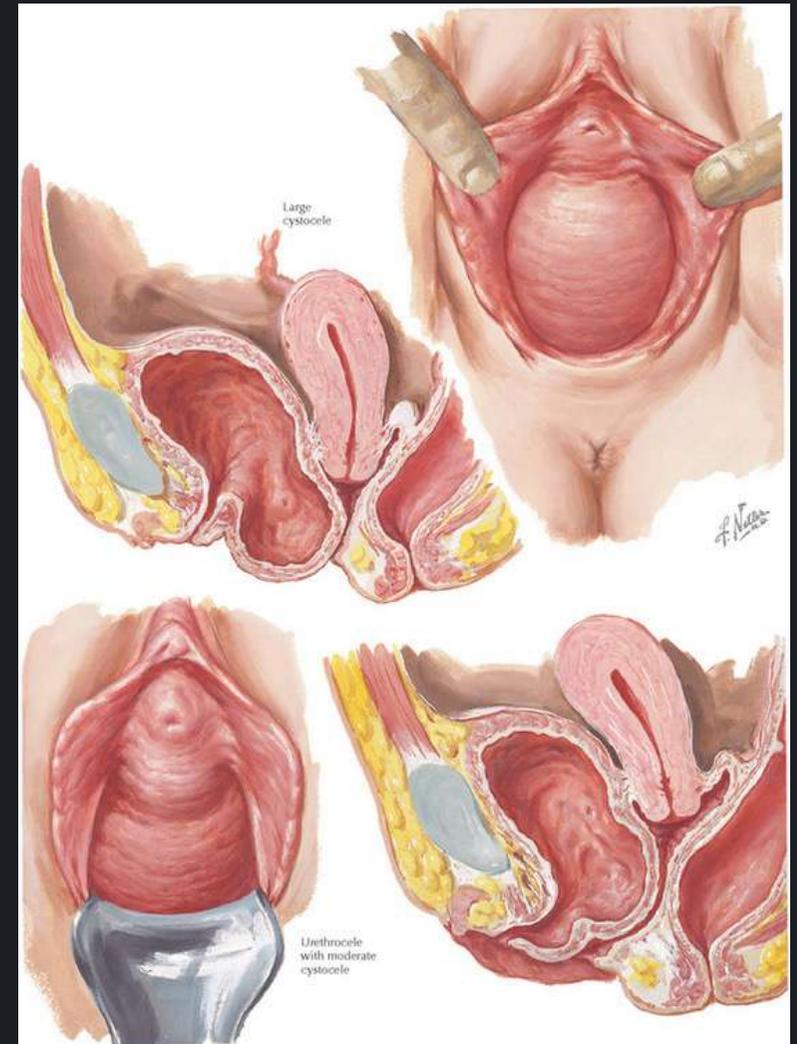
- = HET ZAKKEN VAN DE BEKKENORGANEN IN DE VAGINA OF ZELFS TOT VOORBIJ DE VAGINALE INGANG
- = “VERZAKKING”
- ANTERIEUR, POSTERIEUR, DESCENSUS UTERI, TRICOMPARTIMENTEEL

PROLAPS – DEFINITIE

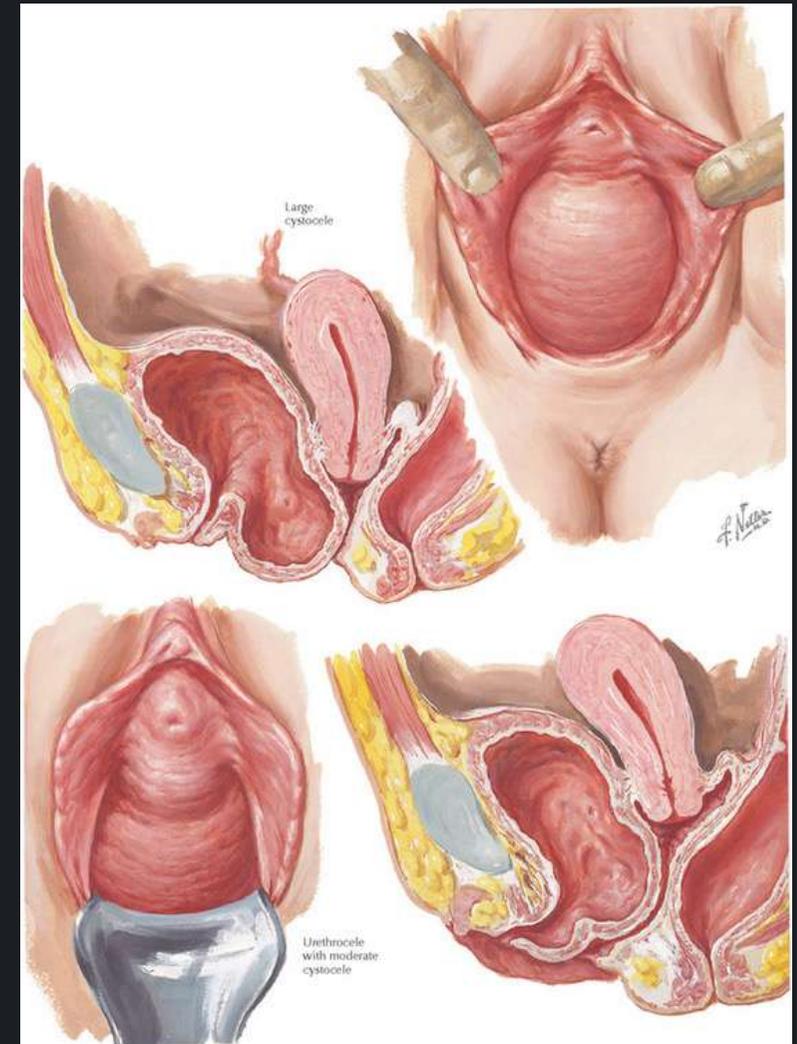
PROLAPS – ANTERIEUR

- = CYSTOCOELE
- = DE **BLAAS** VALT NAAR ACHTER EN NAAR ONDER TEGEN DE **ANTERIEURE** VAGINALE WAND

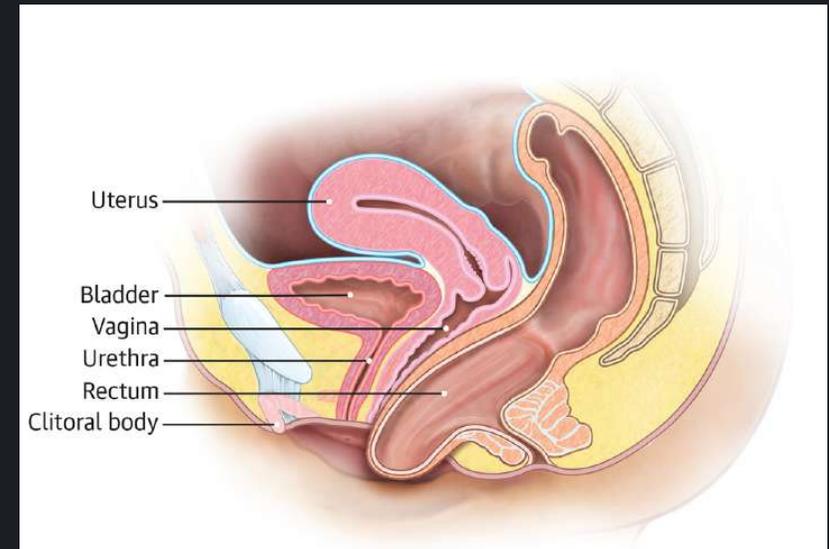
PROLAPS – ANTERIEUR

- VAGINALE MASSA, DRUKGEVOEL
- RECIDIVERENDE UWI TEN GEVOLGE VAN RESIDUELE URINE
- OBSTRUCTIEVE EN IRRITATIEVE PLASKLACHTEN ZOALS ZWAKKE STRAAL, PERSMICTIE, HESITANCY, RESIDUEGEVOEL, MICTIE IN MEERDERE TIJDEN, FREQUENCY, NADRUPPELEN, VERANDEREN VAN POSITIE TIJDENS DE MICTIE
- MANUELE HULP VOOR HET PLASSEN

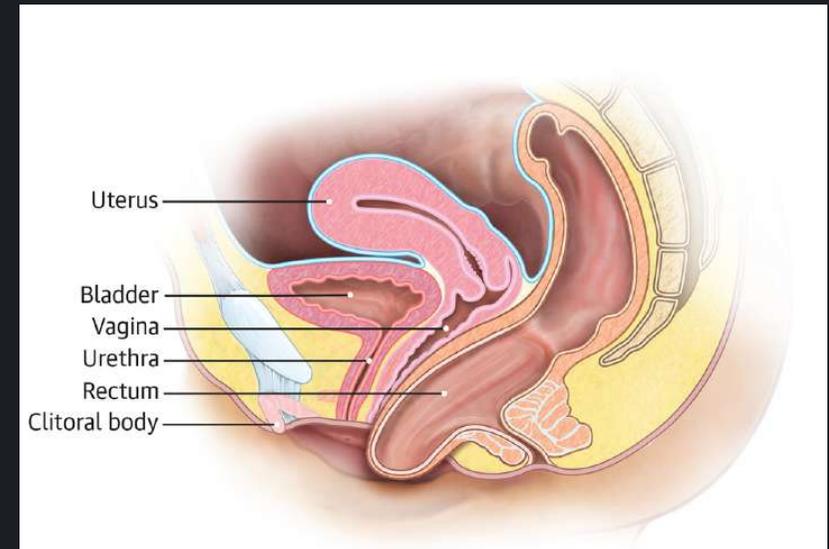
PROLAPS – POSTERIEUR

- = RECTOCOELE
- = HET **RECTUM** VALT VOORUIT EN NAAR ONDER TEGEN DE **POSTERIEURE** VAGINALE WAND

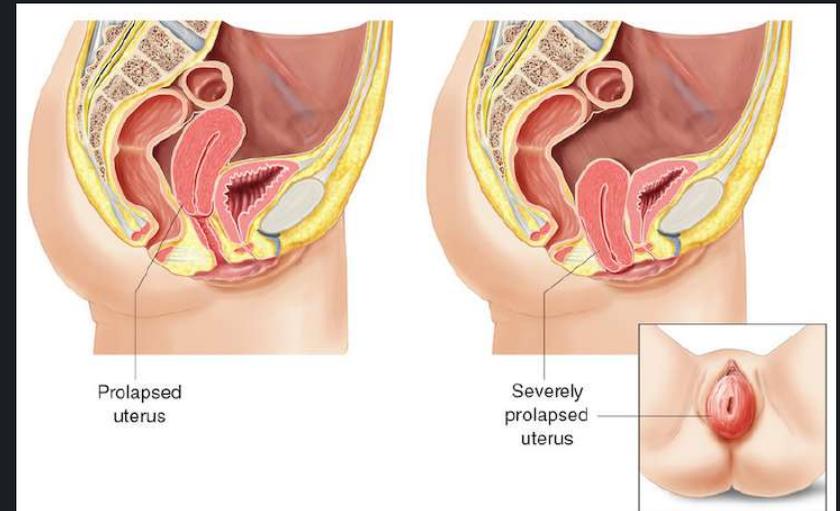
PROLAPS – POSTERIEUR

- VAGINALE MASSA, DRUKGEVOEL
- GEVOEL DAT DE STOELGANG BLIJFT STEKEN OP HET NIVEAU VAN HET RECTUM
- ONVOLLEDIGE EVACUATIE VAN DE STOELGANG
- MANUELE HULP BIJ VERWIJDEREN VAN DE STOELGANG

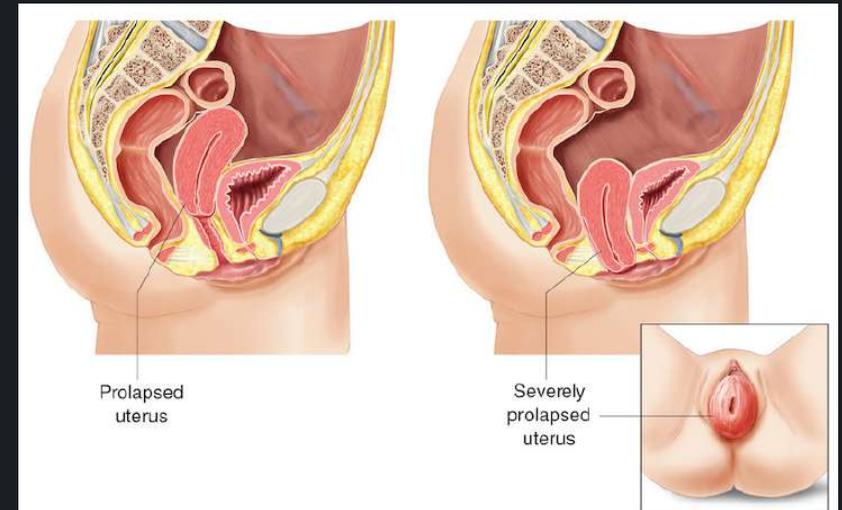
PROLAPS – DESCENSUS UTERI

- = KOEPELPROLAPS, TOP-PROLAPS, CENTRALE PROLAPS
- = DE UTERUS DAALT AF IN DE VAGINA

PROLAPS – DESCENSUS UTERI

- VAGINALE MASSA
- PERINEALE DRUK
- LAGE RUGPIJN
- PIJNLIJKE BETREKKINGEN
- OBSTRUCTIEVE MICTIEKLACHTEN

PROLAPS – RISICOFACTOREN

- ZWANGERSCHAP EN BEVALLING
  - TOENAME VAN DE DRUK OP DE BEKKENBODEM (TIJDENS ZWANGERSCHAP EN ZEKER TIJDENS DE BEVALLING) → EEN VERZWAKKING OF BESCHADIGING VAN DE STEUNWEEFSELS OPTREDEN.
  - DE VERZAKKING KAN REEDS TIJDENS DE ZWANGERSCHAP OF KORT ERNA OPTREDEN, MAAR VAKER ZAL ZE PAS JAREN NA DE BEVALLING ONTSTAAN.
- LEEFTIJD EN MENOPAUZE
  - MET DE LEEFTIJD EN DOOR HORMONALE VERANDERINGEN NA DE MENOPAUZE → VERZWAKKING VAN DE BEKKENBODEM, ZODAT DE KANS OP VERZAKKING TOENEEMT.
  - MEER DAN 40 PROCENT VAN DE VROUWEN BOVEN 40 JAAR ZOU EEN VERZAKKING HEBBEN.

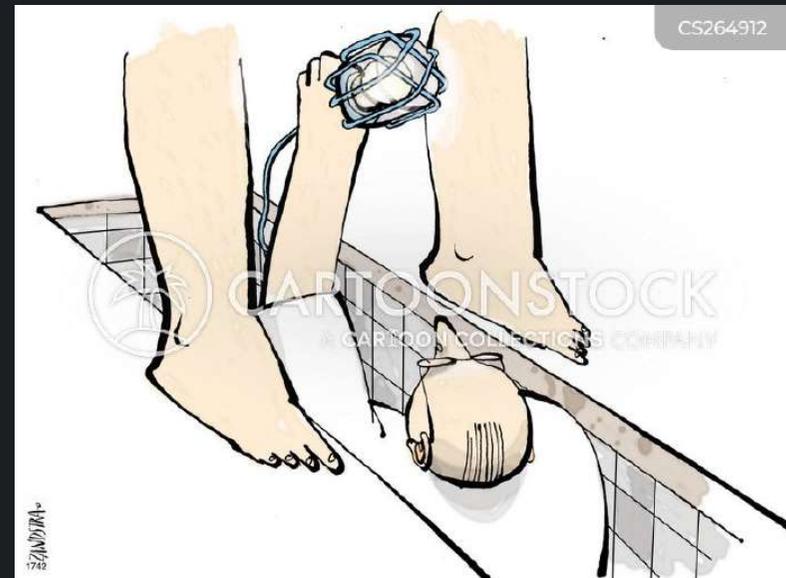
PROLAPS – RISICOFACTOREN

- LICHAAMELIJK ZWAAR WERK (HEFFEN, LANGDURIG RECHTSTAAN) EN BEPAALDE SPORTEN (BAL- EN SPRINGSPORTEN, JOGGEN)
- CHRONISCHE CONSTIPATIE
- OVERGEWICHT
- UITGESPROKEN VERMAGERING
- VEELVULDIG HOESTEN, BIJVOORBEELD TEN GEVOLGE VAN ROKEN OF EEN LONGAANDOENING
- ERFELIJKE FACTOREN: ALS UW MOEDER EEN VERZAKKING HEEFT GEHAD, HEBT U EEN GROTERE KANS OM DAAR OOK LAST VAN TE KRIJGEN.
- BIJ SOMMIGE VROUWEN BESTAAT ER EEN AANGEBOREN ZWAKTE VAN STEUNWEEFSELS EN BIJGEVOLG OOK EEN GROTERE KANS OP VERZAKKING (SYNDROOM VAN EHLERS DANLOS, SYNDROOM VAN MARFAN,...).

PROLAPS – ONDERZOEKEN

- KLINISCH ONDERZOEK !
- GYNAECOLOGISCHE ECHOGRAFIE
- CYSTOSCOPIE
- URODYNAMISCH ONDERZOEK
- (MR-)DEFECOGRAM
- → GRADERING

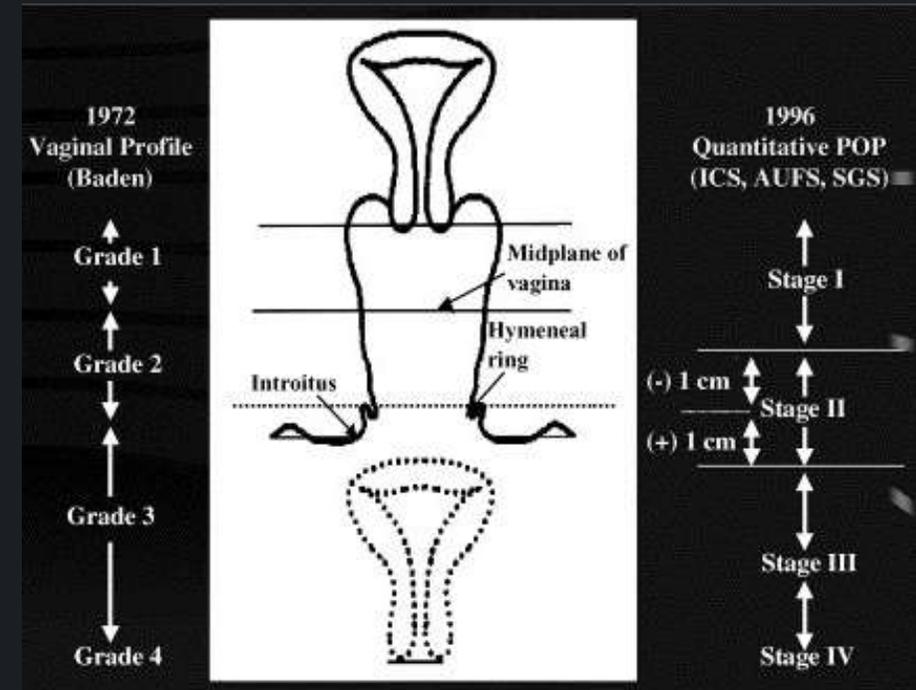

PROLAPS – KLINISCH ONDERZOEK

- INSPECTIE IN RUST
- GRADEREN BIJ VALSALVA
  - BADEN WALKER
  - POP-Q

PROLAPS – BADEN WALKER

- GRAAD 0
- GRAAD I: HALFWEG HYMEN
- GRAAD II: TOT HYMEN
- GRAAD III: HALFWEG VOORBIJ HYMEN
- GRAAD IV: TOTAALPROLAPS

PROLAPS – POP-Q

Medscape

Anterior wall Aa	Anterior wall Ba	Cervix or cuff C
Genital hiatus gh	Perineal body pb	Total vaginal length tvl
Posterior wall Ap	Posterior wall Bp	Posterior fornix D

Source: Expert Rev of Obstet Gynecol © 2013 Expert Reviews Ltd

PROLAPS – POP-Q

AUGS Pelvic Organ Prolapse: An Interactive Guide Help

Home **POP-Q** Halfway System

Assessment Image Normal Anatomy Reference Diagram

Interactive Prolapse Evaluation

Choose an Example

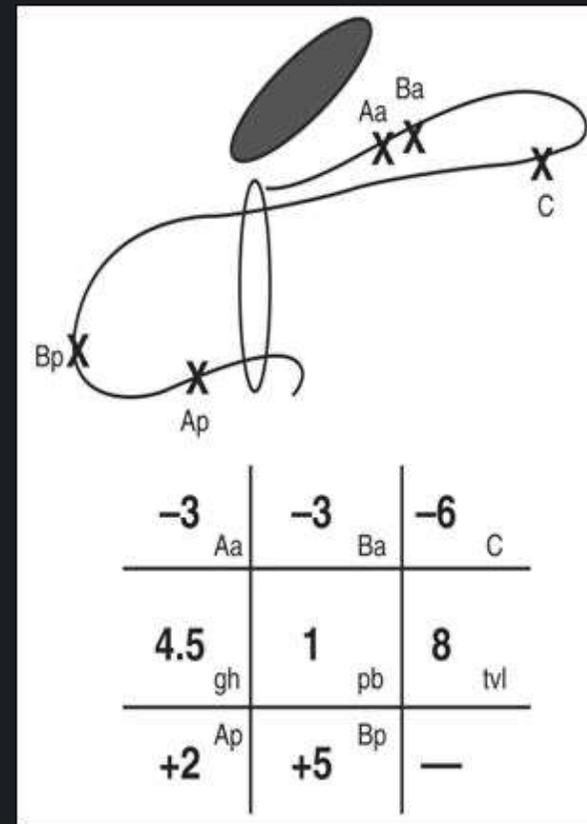
Exam Date: 7/26/2016

Uterus: Yes No

anterior wall	anterior wall	cervix or cuff
-3	-3	-8
Aa	Ba	C
genital hiatus	perineal body	total vaginal length
2	3	10
gh	pb	tvL
posterior wall	posterior wall	posterior fornix
-3	-3	-10
Ap	Bp	D

Cancel Done

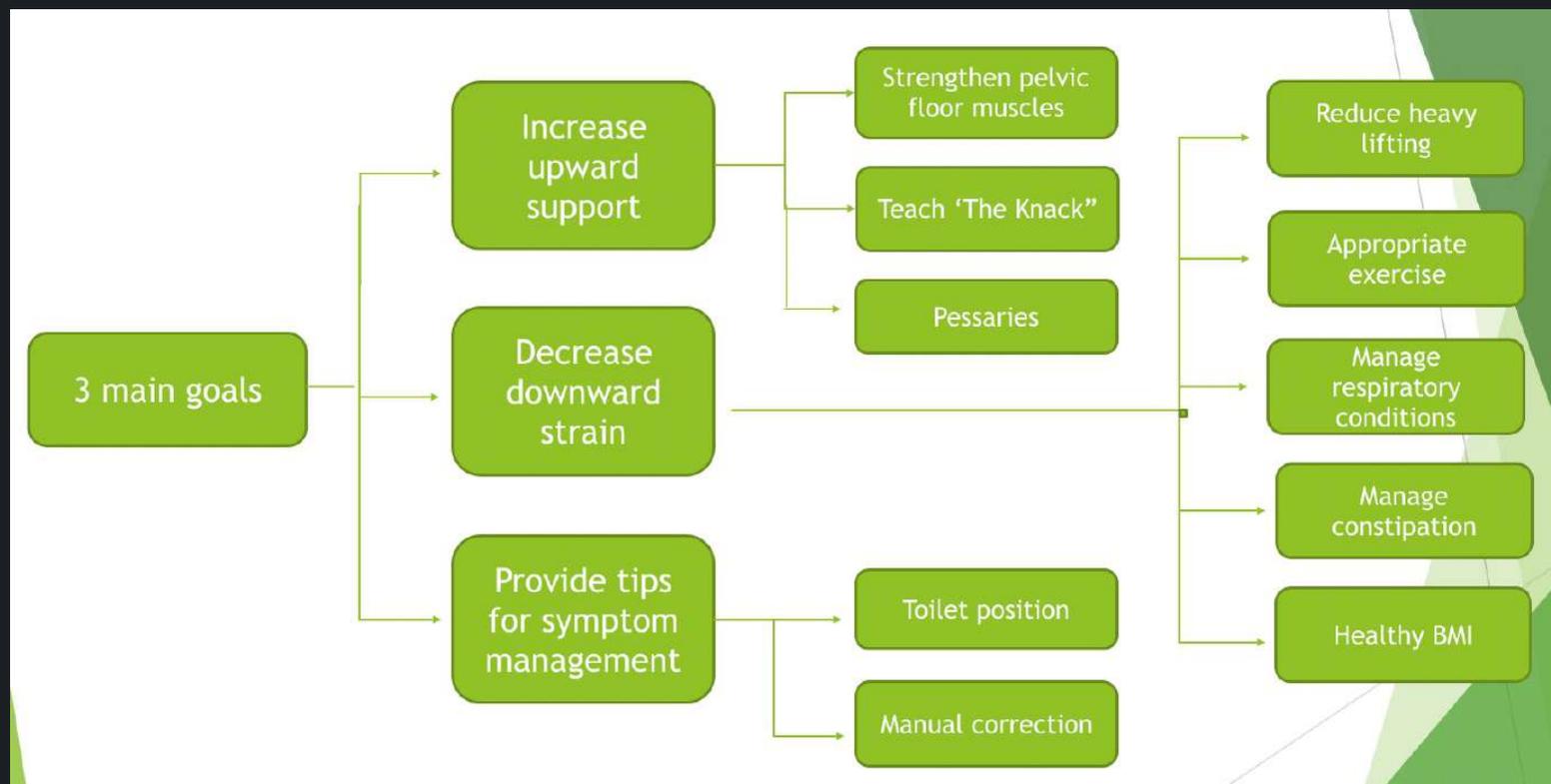
Pelvic Organ Prolapse: An Interactive Guide is a registered trademark of Tim Peters and Company, Inc. Copyright 2007–2016. All Rights Reserved. Developed in consultation with Dr. Patrick Culligan, MD. Close

PROLAPS – BEHANDELING

- EEN VERZAKKING DIE GEEN ERNSTIGE KLACHTEN VEROORZAAKT DIENT IN PRINCIPE GEEN BEHANDELING TE KRIJGEN. WANNEER ER ECHTER HINDER ONTSTAAT, KAN EEN BEHANDELING NODIG ZIJN
- AFHANKELIJK VAN DE ERNST VAN DE KLACHTEN EN HET TYPE EN DE OMVANG VAN DE VERZAKKING, KAN DE BEHANDELING BESTAAN UIT KINESITHERAPIE, EEN VAGINALE RING (PESSARIUM) OF HEELKUNDE

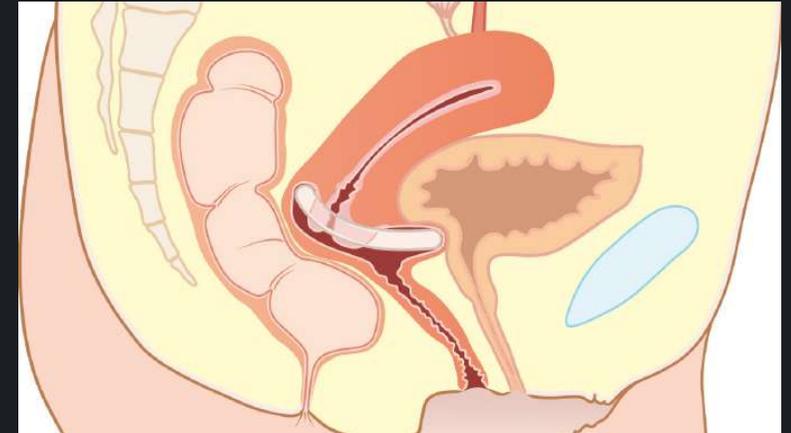
PROLAPS – BEHANDELING

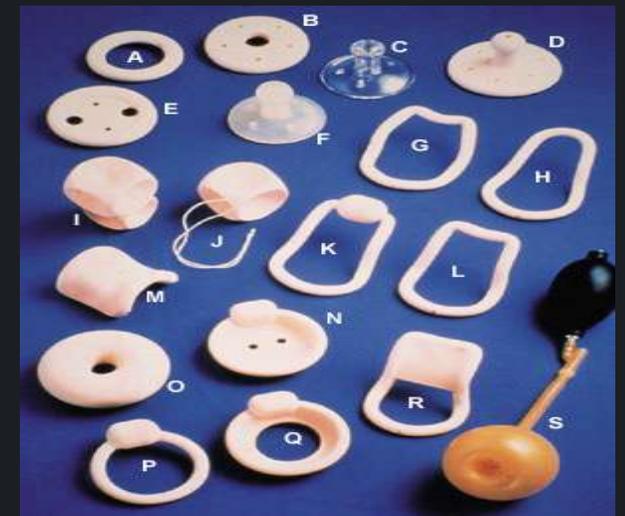
PROLAPS – CONSERVATIEF

- AANPASSEN LEVENSTIJL
- KINESITHERAPIE
  - HET DOEL IS OM VAN DE BEKKENBODEM EN DE OMLIGGENDE SPIEREN (WEER) EEN SAMENWERKEND GEHEEL TE MAKEN
  - WEINIG ZIN BIJ FORSE PROLAPS
  - GESPECIALISEERDE BEKKENBODEMKINESIST(E)
  - WWW.PELVIREN.BE OF WWW.BICAP.BE
- PESSARIUM / VAGINALE RING

PROLAPS – PESSARIUM

- VERZAKTE ORGANEN TERUG OP HUN PLAATS DUWEN
- VERZAKKINGEN VAN DE VOORWAND VAN DE VAGINA ZIJN MEESTAL MAKKELIJKER TE BEHANDELEN MET EEN RING DAN EEN VERZAKKING VAN DE ACHTERWAND
- VERSCHILLENDE VORMEN
- REGELMATIG REINIGEN EN SCHOONMAKEN
- IRRITATIE, BLOEDVERLIES, EROSIE, INFECTIES

PROLAPS – HEELKUNDE

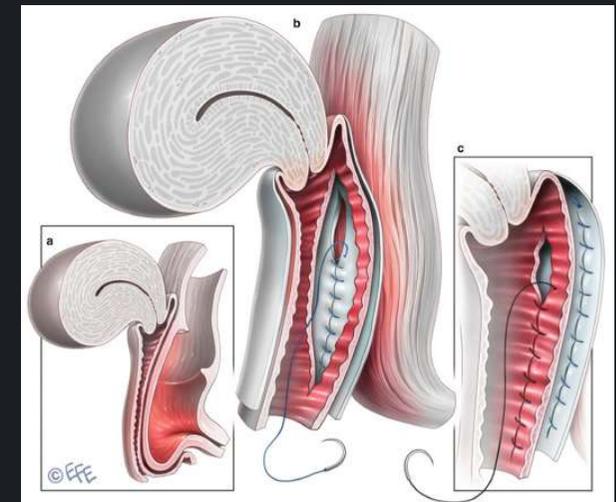
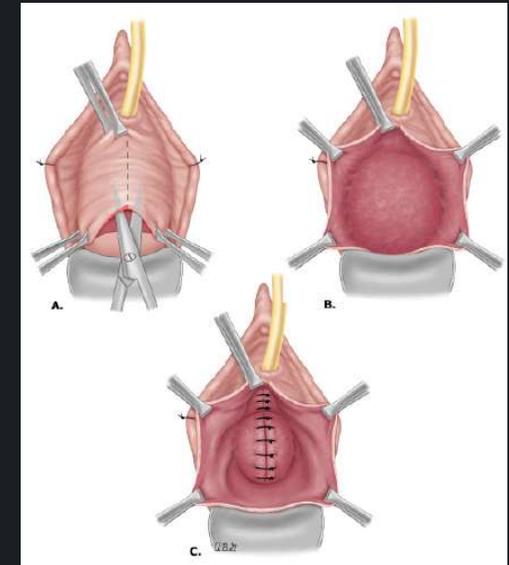

- BUIKOPERATIES (LAPAROSCOPISCH / ROBOT-GEASSISTEERD)
- VAGINALE OPERATIES
- AFHANKELIJK VAN DE SOORT EN ERNST VAN VERZAKKING
- ! RECIDIEF OF ONTWIKKELEN VAN EEN ANDERE SOORT VERZAKKING
- ! STRESS-INCONTINENTIE

PROLAPS – VAGINALE INGREPEN

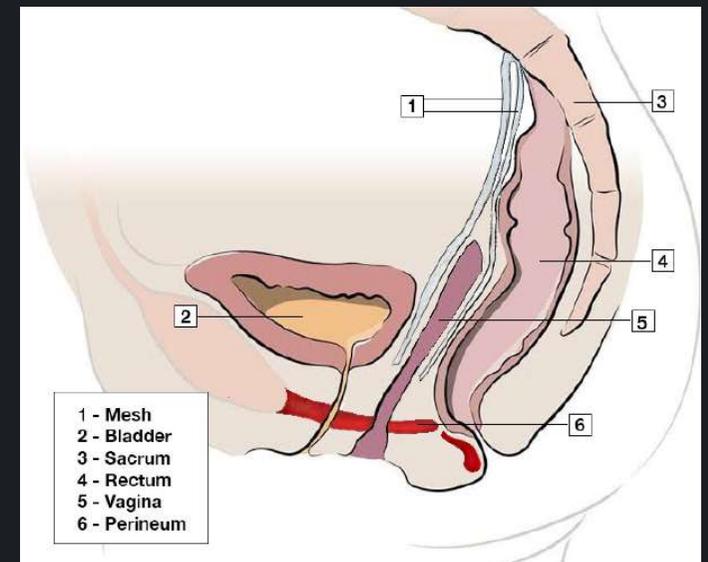
- ER WORDT EEN INCISIE GEMAAKT IN DE WAND VAN DE VAGINA OM HET VERZWAKTE OF GESCHEURDE TERUG TE VERSTERKEN EN TE HECHTEN (“OPNAAIEN”)
- CYSTOCOELE: COLPORAFFIA ANTERIOR / VOORWANDHERSTEL / “BLAASOPNAAIING”
- RECTOCOELE: COLPORAFFIA POSTERIOR / ACHTERWANDHERSTEL / “DARMOPNAAIING”

• MESH

PROLAPS – SACROCOLPOPEXIE

- MULTICOMPARTIMENTELE PROLAPS
- FREQUENT MET HYSTERECTOMIE
- MESH
- SNEL HERSTEL

PROLAPS – SACROCOLPOPEXIE

- POSTOPERATIEVE ZORGEN:
  - ADEQUATE PIJNSTILLING
  - VAGINALE WIEK 24U
  - SONDE 24U
  - FRAXIPARINE/CLEXANE GEDURENDE HOSPITALISATIE

- ADVIES BIJ ONTSLAG (NA 2-3 DAGEN):
  - NIET TILLEN
  - GOEDE STOELGANG (MOVICOL)
  - GEEN SEKS 6 WEKEN

3. URINE-INCONTINENTIE

Knowledge and Awareness of Urinary Incontinence Across Europe

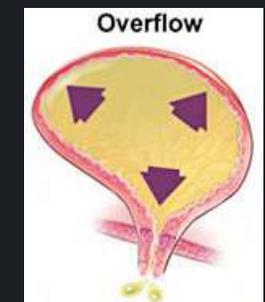
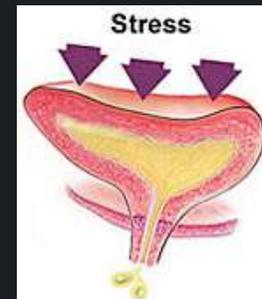
1 in 5 suffers from incontinence.

Incontinence is a common condition. You're not the only one.

INCONTINENTIE – DEFINITIES

- STRESS-INCONTINENTIE
  - = INSPANNINGSGEBONDEN URINEVERLIES
- URGE-INCONTINENTIE
  - = AANDRANGINCONTINENTIE
- OVERLOOPINCONTINENTIE
- GEMENGDE INCONTINENTIE

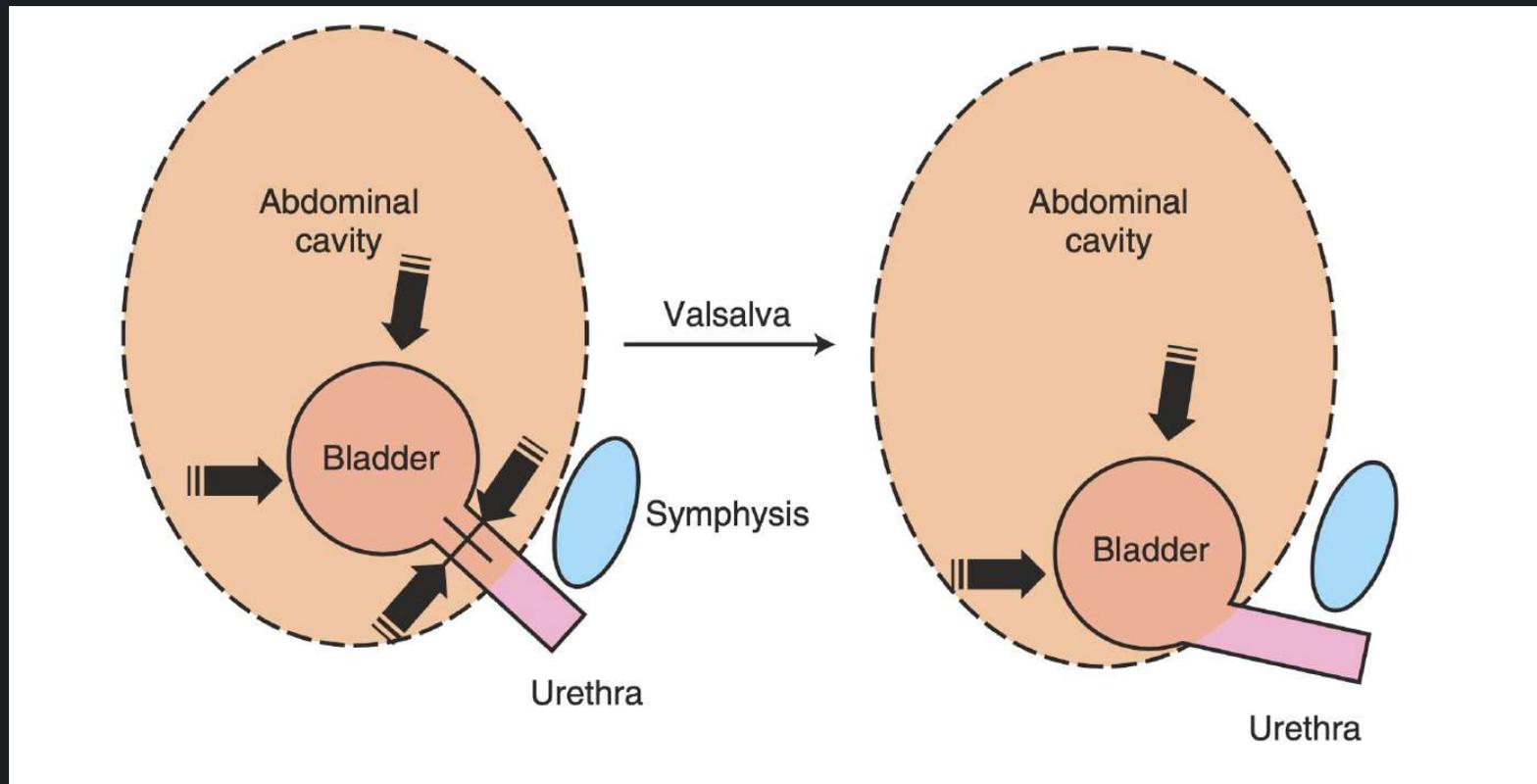

INCONTINENTIE – STRESS

- INSPANNINGSGEBONDEN URINEVERLIES IN AFWEZIGHEID VAN EEN DETRUSORCONTRACTIE
  - GRAAD 1: BIJ HOESTEN, NIEZEN, LACHEN, COÏTUS
  - GRAAD 2: WANDELEN, STAPPEN, TRAPPEN LOPEN
  - GRAAD 3: RECHTKOMEN UIT ZIT, SPONTAAN
- OORZAAK: ONVOLDOENDE SLUITING VAN DE MID-URETHRA

INCONTINENTIE – STRESS

INCONTINENTIE – STRESS / D

- ANAMNESE!
  - VERLIES BIJ HOESTEN, LACHEN, BUKKEN, HEFFEN?
  - VERLIES WANNEER JE UIT DE ZETEL KOMT?
  - OBSTETRISCHE VOORGESCHIEDENIS, LEEFTIJD, OBESITAS, CHIRURGISCH VOORGESCHIEDENIS
- KLINISCH ONDERZOEK!
  - BEVESTIGING VAN DIAGNOSE
  - EVALUATIE VAN BEKKENBODEMSPIEREN (KRACHT, PROPRIOCEPTIE)

INCONTINENTIE – STRESS / D

- MICTIEDAGBOEK
  - PLASFREQUENTIE, VOLUMES, DRANKINNAME, URGENCY, VERLIES
- TECHNISCHE ONDERZOEKEN
  - URINECULTUUR
  - CYSTOSCOPIE
  - UROFLOWMETRIE
  - URODYNAMISCH ONDERZOEK (GEMENGDE INCONTINENTIE)
  - BEELDVORMING (ECHO, CT)

LASTKALENDER - Dagtijdschema

1 glas = 200 ml 1 tas = ... ml

Welke drank / Hoeveel ml

Tijd	Welke drank	Hoeveel ml	Verlies	Wast u op dat moment dringend plassen?	Opmerkingen (toelichting op het verlies)
6-7u					
7-8u	cola	600 ml		2	
8-9u	cola	400 ml		1	
9-10u	cola	400 ml		1	
10-11u	cola	400 ml		1	
11-12u	cola	400 ml		2	
12-13u	cola	400 ml		1	
13-14u	cola	200 ml		1	
14-15u	cola	400 ml		1	
15-16u	cola	400 ml		1	
16-17u	cola	200 ml		1	
17-18u	cola	400 ml		1	
18-19u	cola	400 ml		2	
19-20u	cola	400 ml		2	
20-21u	cola	350 ml		2	
21-22u	cola	350 ml		2	
22-23u	cola	200 ml		1	
23-24u					
24-25u					

5350. 3.1

INCONTINENTIE – STRESS / RF

- VAGINALE PARTUS
  - RISICO STIJGT STERK BIJ 1 KIND > 4 KG OF MEER DAN 4 KINDEREN
- OBESITAS
- CHRONISCHE STRESSORS V/ D BEKKENBODEM
  - CHRONISCHE HOEST (ROKEN), CONSTIPATIE...
- GENETISCHE FACTOREN
  - DEFICIËNT COLLAGEENMETABOLISME
- LEEFTIJD
- VROEGERE HEELKUNDE VOOR PROLAPS OF INCONTINENTIE

INCONTINENTIE – STRESS / BEHANDELING

- AANPASSEN LEVENSTIJL
  - GEWICHTSREDUCTIE, ROOKSTOP
- BEKKENBODEMKINESITHERAPIE
  - VERSTEVIGEN VAN DE BEKKENBODEMSPIEREN EN DE SLUITSPIER
  - WWW.PELVIRED.BE OF WWW.BICAP.BE

Wacht niet op een goede dag

#UROLOGYWEEK

Stressincontinentie veroorzaakt urineverlies bij lachen, sporten of zelfs bij niezen of hoesten. Bespreek met uw uroloog de best passende behandeling voor u.

UROLOGY WEEK 2021

Laat u niet tegenhouden

60% van de urineverliesproblemen zijn behandelbaar. Consulteer uw uroloog en bespreek welke behandeling het beste bij u past.

#UROLOGYWEEK

UROLOGY WEEK 2021
20-24 SEPTEMBER

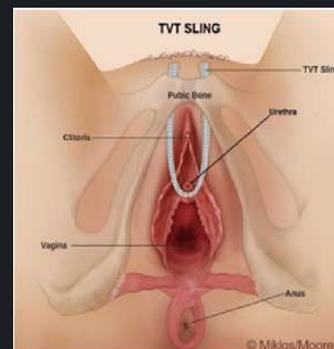
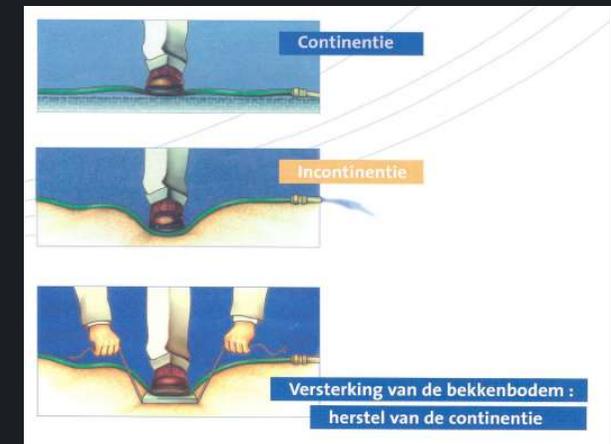
urologyweek.org

eau
European
Association
of Urology

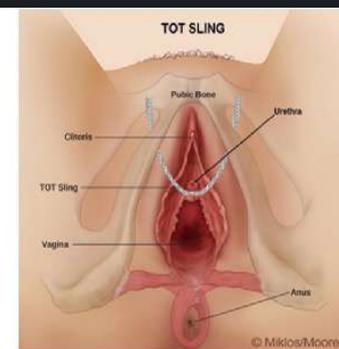
INCONTINENTIE – STRESS / BEHANDELING

- HEELKUNDE : MID-URETHRALE SLING
  - ONDERSTEUNEN VAN DE PLASBUIS
  - VERSCHILLENDE TYPES (TOT, TVT, MINISLINGS, ...)
  - KAN IN DAGZIEKENHUIS

- 80-90% SUCCES
- ! URGENCY

Tension Free Vaginal Tape - 1996

Trans Obturator Tape - 2002

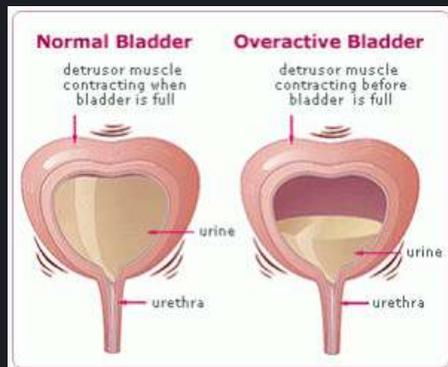
Single Incision Tape - 2006

INCONTINENTIE – URGE

- = “OVERACTIEVE BLAAS” (OAB)
- URODYNAMISCH ONDERZOEK: “DETRUSOROVERACTIVITEIT”
- KLASSIEKE SYMPTOMEN:
  - URGENCY = EEN PLOTSE, ONBEDWINGBARE DRANG OM TE URINEREN
  - FREQUENCY = MEER DAN 8 MAAL URINEREN PER 24 UUR
  - NYCTURIE = ÉÉN OF MEERDERE MAAL OPSTAAN PER NACHT OM TE Plassen
  - URGE-INCONTINENTIE (“OAB-WET”)

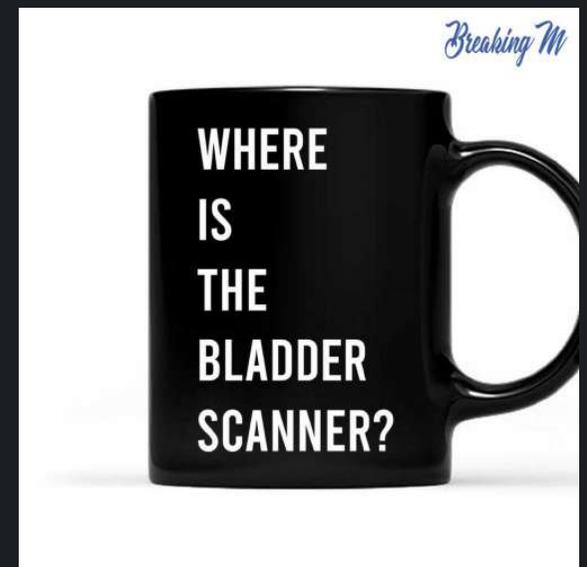
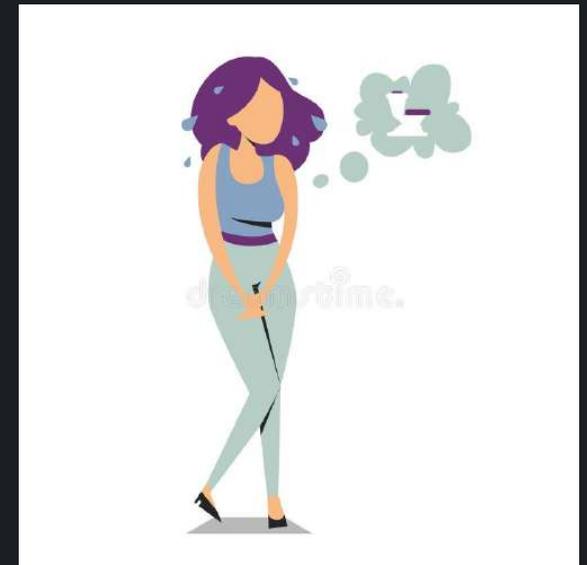

INCONTINENTIE – URGE

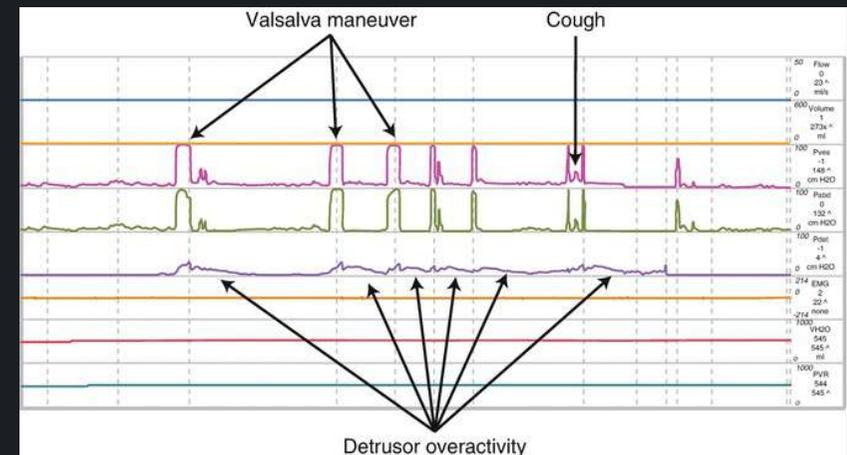
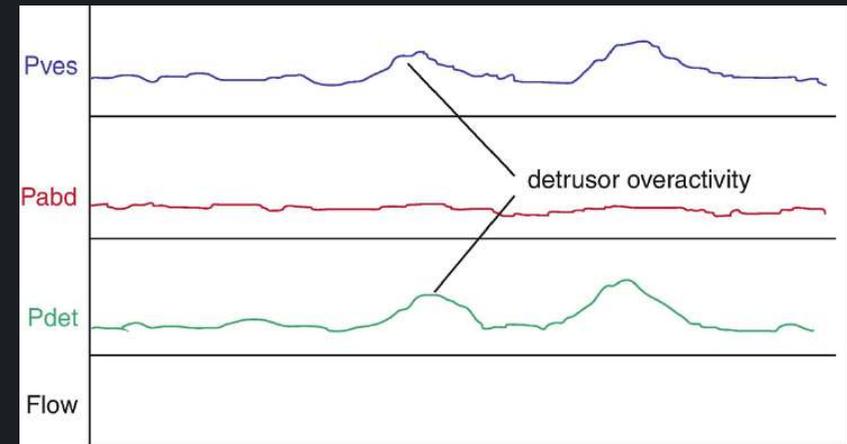
INCONTINENTIE – URGE / D

- ANAMNESE!
  - ANGST/GEVOEL TE LAAT TE KOMEN? HAASTEN NAAR TOILET?
  - STOPPEN MET ACTIVITEIT?
  - VERLIES 'S NACHTS?
  - VERLIES WANNEER JE RUSTIG IN DE ZETEL ZIT?
  - ONDERBUIKSPIJN?
  - CONSTIPATIE, DRANKINNAME (KOFFIE, COLA, ALCOHOL, ...)
- MICTIEDAGBOEK

INCONTINENTIE – URGE / D

- URODYNAMISCH ONDERZOEK!
- TECHNISCHE ONDERZOEKEN
  - URINECULTUUR
  - CYSTOSCOPIE (TCC KAN URGENCY GEVEN!)
  - UROFLOWMETRIE
  - BEELDVORMING (ECHO, CT)

INCONTINENTIE – URGE / RF

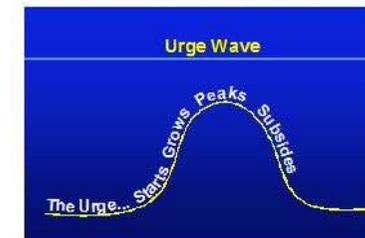

- LEEFTIJD
- OBESITAS
- DIABETES, CVA
- RECIDIVERENDE URINEWEGINFECTIES
- VG KLEIN BEKKEN CHIRURGIE
- VG BLAASKANKER
- NEUROLOGISCHE AANDOENINGEN
- CONSTIPATIE

INCONTINENTIE – URGE / BEHANDELING

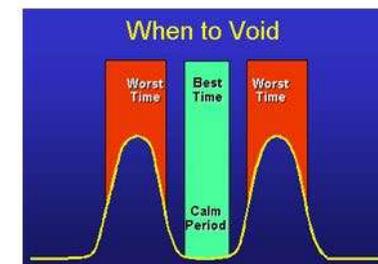
- AANPASSEN LEVENSTIJL
  - GEWICHTSREDUCTIE
  - REDUCTIE FORSE VOCHTINTAKE
  - ROOKSTOP
  - REDUCTIE INNAME CAFÉÏNE-HOUDENDE DRANKEN
  - VERMIJD CONSTIPATIE
- BEKKENBODEMKINESITHERAPIE
  - FREEZE AND SQUEEZE, TIMED VOIDING
  - WWW.PELVIREN.BE OF WWW.BICAP.BE

Urge Suppression Strategy

When the Urge Strikes...

- Stop and stay still. Do NOT rush to the toilet.
- Sit down if you can.
- Squeeze your pelvic floor muscles quickly 3 to 5 times and repeat as needed. Don't relax muscles in between.
- Relax the rest of your body. Take a deep breath.
- Concentrate on suppressing the urge.
- Wait until the urge calms down.
- Walk to the bathroom at a normal pace.
- If the urge returns on the way to the bathroom, stop and repeat.

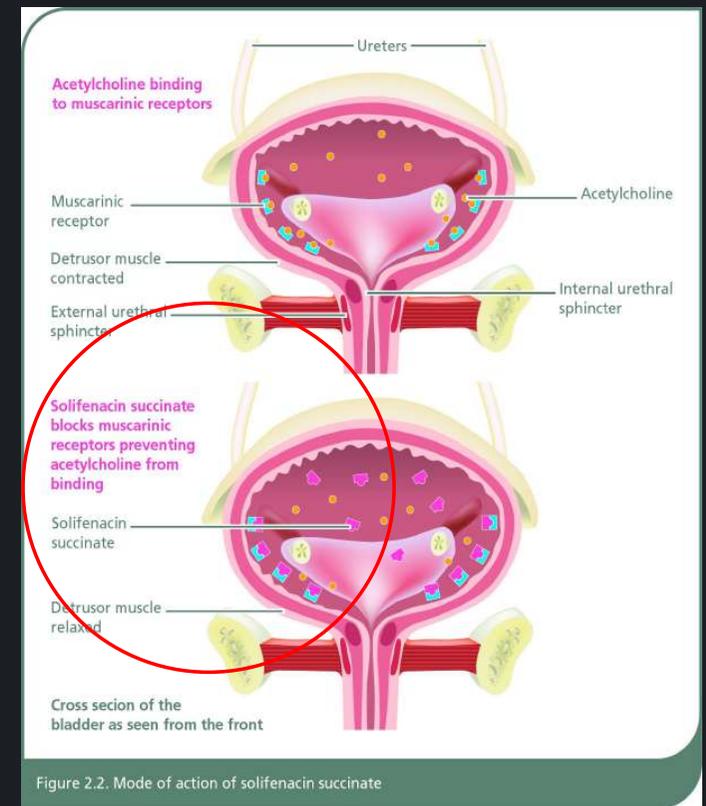
© Burgio, Pearce, & Lucco, 1989

INCONTINENTIE – URGE / BEHANDELING

- ANTICHOLINERGICA (ANTIMUSCARINICA)
- BÈTA-MIMETICA
- INDIEN FALEN MEDICAMENTEUZE THERAPIE: BOTOX / SACRALE NEUROMODULATIE

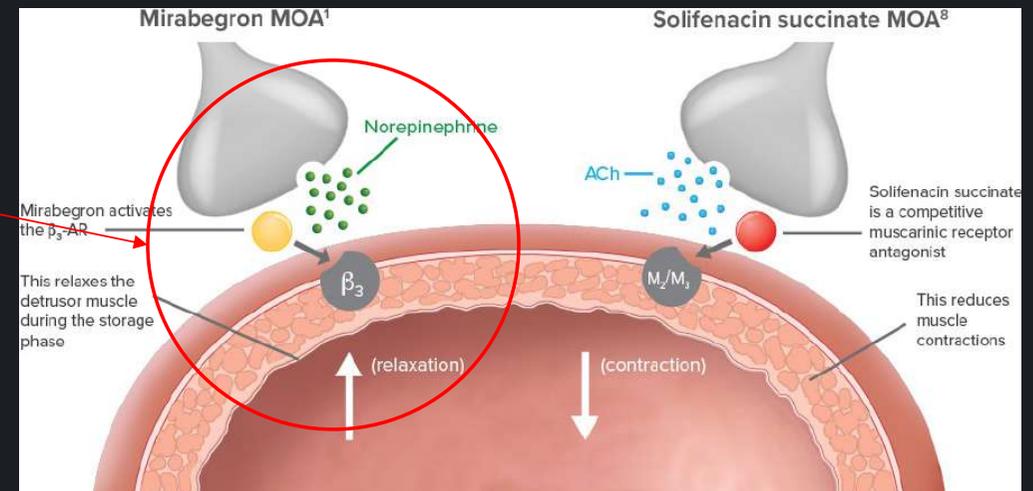
INCONTINENTIE – URGE / ANTICHOLINERGICA

- VERSCHILLENDE TYPES ANTICHOLINERGICA
- MINDER BIJWERKINGEN (VNL DROGE MOND, CONSTIPATIE) MET NIEUWERE MEDICATIE
- NIET BIJ OUDEREN
- LAGE DOSIS STARTEN EN HEREVALUEREN NA ENKELE WEKEN

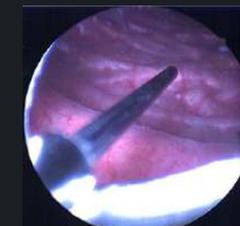
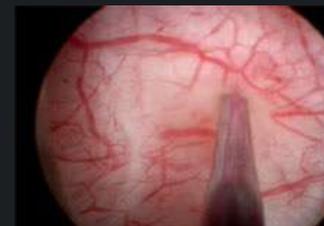
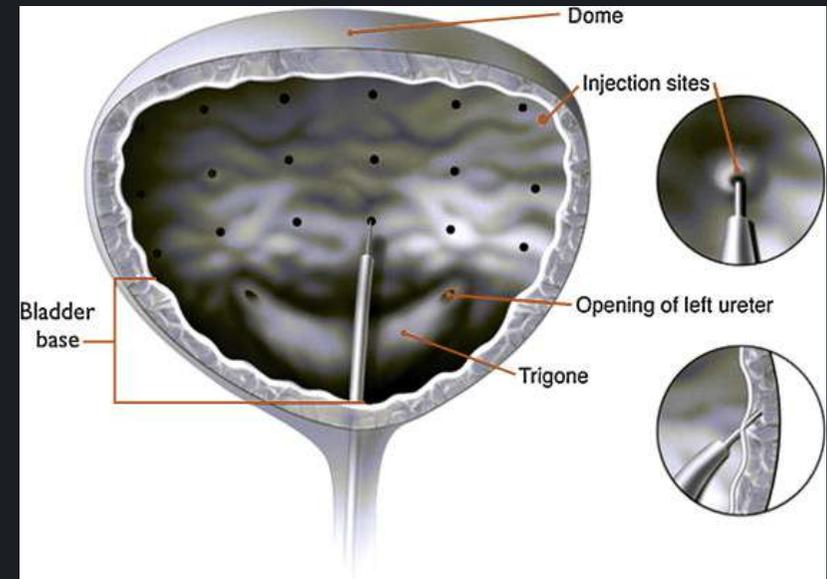
INCONTINENTIE – URGE / BÈTA-MIMETICA

- MIRABEGRON
- SELECTIEVE BETA3-RECEPTOR AGONIST
- RELAXATIE DETRUSOR
- BETER BIJ OUDERE POPULATIE
- KOSTPRIJS

INCONTINENTIE – URGE / BOTOX

- BOTOX/DYSPORT/XEOMIN
- DAGZIEKENHUIS, LOKALE/ALGEMENE NARCOSE
- PRO:
  - GEEN MEDICATIE, ZEER GOEDE RESULTATEN
- CONTRA:
  - HERINJECTIES NODIG NA 6-12 MAANDEN
  - MOGELIJKHEID TOT ONTWIKKELEN VAN URINERETENTIE

INCONTINENTIE – URGE / NEUROMODULATIE

- NEUROSTIMULATOR EN LEAD PRIKKELEN SACRALE ZENUWBUNDEL
- EERST PROEFSTIMULATIE, NADIEN DEFINITIEF IMPLANT
- PRO:
  - GEEN MEDICATIE, REVERSIBEL, LANGE-TERMIJN RESULTATEN INDIEN SUCCES
- CONTRA:
  - MEERDERE INGREPEN NODIG, BIJSTELLEN PROGRAMMA'S, FOLLOW-UP, TECHNISCHE PROBLEMEN, MRI

4. TAKE HOME MESSAGES

- ANATOMIE VAN DE BEKKENBODEM MET KLINISCHE IMPACT
- PROLAPSPROBLEMATIEK:
  - ANTERIEUR, POSTERIEUR, DESCENSUS UTERI, MULTICOMPARTIMENT
  - BELANG VAN KLINISCH ONDERZOEK (POP-Q)
  - LEVENSTIJL, KINE, PESSARIUM, HEELKUNDE ENKEL BIJ SYMPTOMATIEK (ROBOTCHIRURGIE)
- URINE-INCONTINENTIE:
  - STRESS VS. URGE VS. MIXED
  - LEVENSTIJL, KINE, MEDICATIE, HEELKUNDE

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT !

WWW.UROLOGISCHCENTRUM.BE

